

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (laajennettu kolmas jaosto)
27 päivänä kesäkuuta 1995 ***

Asiassa T-186/94,

Guérin automobiles, ranskalainen yhtiö, Alençon (Ranska), asiamiehenään asianajaja Jean-Claude Fourgoux, Pariisi ja Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Pierrot Schiltz, 4 rue Béatrix de Bourbon,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamies Francisco Enrique González-Díaz ja komissiossa toimiva kansallinen virkamies Géraud de Bergues, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Georgios Kremliis, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa vaaditaan EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla sen vahvistamista, että komissio on laiminlyönyt antaa kantajalle päätöksen valituksesta, jonka kantaja

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on tehnyt 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklan 2 kohdan perusteella ja jossa toissijaisesti vaaditaan komission 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjen kirjeiden kumoamista,

**EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto),**

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Biancarelli, tuomarit R. Schintgen, C. P. Briët, C. W. Bellamy ja J. Azizi,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.3.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudenkäyntiin johtaneet seikat

- 1 Kantaja teki 10.9.1987 Volvo France SA:n (jäljempänä Volvo France) kanssa yksinmyyntisopimuksen, jonka voimassaolon sovittiin jatkuvan toistaiseksi. Sittemmin kirjeellään 16.5.1988 Volvo France irtisanoi tämän sopimuksen voimassaolon 16.8.1988 päättyväksi.

- 2 Kirjeellään 3.8.1992 kantaja pyysi komissiota 6 päivänä helmikuuta annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17) 3 artiklan 2 kohdan perusteella toteamaan ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa rikutun. Valituksessaan kantaja vetosi siihen, että Volvo France on laittomasti irtisanonut yksinmyyntisopimuksen väittäen irtisanomisen syyksi muka sen, että kantaja ei ole pystynyt täyttämään sopimuksen 1.5 kohdassa sovittuja myyntitavoitteita.

- 3 Komission kilpailuasiain pääosaston (PO IV) johtaja Temple Lang ilmoitti 29.10.1992 päivätyssä kirjeessään kantajalle seuraavaa: "... (pidän) asiassa esiin tulleet selvitykset huomioon ottaen tuskin mahdollisena, että asiaan liittyisi sellainen riittävä yhteisön intressi, jonka vuoksi olisi perusteltua, että komission yksiköt ottaisivat asian tutkintaan. Tämän seurauksena, jos Te ette pysty vetoamaan uusiin tietoihin ennen tämän kirjeen esittämisestä alkavan neljän viikon määräajan päättymistä, asia siirretään arkistoon."

- 4 Kantaja antoi vastineensa 29.10.1992 päivätyyn komission kirjeeseen kirjeellään 11.12.1992. Suullisessa käsittelyssä kantaja ilmoitti, että sen vastinetta on pidettävä uutena valituksena.

- 5 Kirjeessään 21.1.1993 Temple Lang viittasi kantajan kirjeeseen 11.12.1992 ja huomautti, että sen perusteella on katsottava, että "valitus ei perustu Volvo Francen kyseisen sopimuksen irtisanomista koskeviin tosiseikkoihin, vaan ensi sijassa Guérin automobiles -yhtiöön kohdistettuun myyntikieltoon, joka asetettiin sille yksinoikeuksiin ja valikoivaan jakeluun perustuvaa myyntiverkkoa koskevien sopimusten perusteella, joiden valituksessa katsotaan olevan mitättömiä, koska Guérinin mukaan ne ylittävät olennaisesti asetuksessa (ETY) N:o 123/85 myönnettyjen poikkeusten soveltamisalan ja koska niitä ei myöskään koske tapauskohtainen

poikkeus”. Tähän hän lisäsi: ”Totean vielä, että esittämänne ongelma, joka on johdanut muihinkin valituksiin, on paraikaa komission tutkinnassa; tämän tutkinnan tulos ilmoitetaan Teille tutkinnan päätyttyä.”

- 6 Kirjeessään 6.1.1994 kantaja pyysi komissiota ilmoittamaan sen tutkinnan tuloksen, johon kirjeessä 21.1.1993 viitataan. Kantaja osoitti komissiolle vielä 24.1.1994 vaatimuskirjeen, jossa viitattiin nimenomaisesti EY:n perustamissopimuksen 175 artiklaan.
- 7 Tämän vaatimuskirjeen johdosta Temple Lang ilmoitti kantajalle kirjeessään 4.2.1994 seuraavaa:

”Valituksenne koskee kilpailunrajoituksia, jotka ovat erottamaton osa samalla kertaa sekä yksinoikeuksiin että valikoivaan jakeluun perustuvaa autokaupan myyntiverkkoa; näitä rajoituksia noudattaa muun muassa Volvo France; valituksenne perustuu esittämällänne tavalla asetuksessa N:o 123/85 myönnetyn järjestelyn valinnaisuuteen. Totesin Teille kirjeessäni 21.1.1993, että huomautatte erään tämänkaltaisen yksittäistapauksen jo olevan tutkinnassa perustamissopimuksen kilpailusääntöjen nojalla. Vahvistan Teille uudestaan, että tämä tutkinta on edelleen meneillään ja että siinä annettavaa ratkaisua voidaan mahdollisesti pitää ennakkotapauksena esille tuomanne kaltaisista ongelmista. Vastauksena nyt saamaani vaatimuskirjeeseen vakuutan Teille uudestaan, että Teille ilmoitetaan heti, kun tässä tutkinnassa päästään seuraavaan vaiheeseen.”

- 8 PO IV:n pääjohtaja lähetti 13.6.1994 kantajan asiamiehelle tiedonannon, jossa viitattiin neuvoston asetuksen N:o 17/19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta annetun 1963 komission asetuksen N:o 99/63/ETY

(EYVL 1963, 127, s. 2268, jäljempänä asetus N:o 99/63) 6 artiklaan. Kirje kuului seuraavasti:

”Asia: Asia IV/34-423 — Volvo France v. Guérin

Vuote: Kirjeenne 24.1.1994 (vaatimus toimenpiteistä)

Asetuksen (ETY) N:o 99/63 6 artiklaan perustuva kirje

Arvoisa vastaanottaja

Ilmoitan vastaanottaneeni 24.1.1994 kirjeenne, joka koski asiakkaanne Guérin automobilesin asemaa sen 11.12.1992 Volvo Francen jakelua koskevasta sopimustyyppistä tekemän valituksen jälkeen, jossa väitettiin sopimusten selvästi ylittävän kyseisellä asetuksella myönnettyjen poikkeusjärjestelyjen soveltamisalan ja jossa perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla myös pyydettiin komissiota määrittämään kantansa asiaan kahden kuukauden kuluessa. Tämän kirjeen johdosta esitän osaltani seuraavat huomautukset.

Valituksenne koskee kysymystä siitä, ovatko autokaupan yksinoikeuksiin ja valikoivaan jakeluun perustuvaa myyntiverkkoa koskevat sopimukset, sellaisina kuin Volvo France niitä soveltaa, kilpailusääntöjen kannalta asetuksen (ETY) N:o 123/85 kanssa yhteensopivat. Tältä osin ja viitaten kirjeeseeni 21.1.1993, johon myös Te viittaatte, vahvistan Teille, että komission tutkinnassa on paraikaa tapaus, jossa kyse on siitä, onko erään toisen valmistajan autokaupan jakelua koskeva sopimustyyppi sopusoinnussa asetuksen kanssa.

Tässä toisessa asiassa asetetaan kyseenalaiseksi useat sellaiset sopimuslausekkeet ja -käytännöt, joihin myös Teidän valituksessanne vedottiin. Kuten tiedätte, komission on asetettava käsittelemänsä asiat tärkeysjärjestykseen rajallisten toimintaresurssiansa vuoksi. Siten on yhteisön intressissä, että silloin kun sen käsittelyyn saatetaan useita toisiaan vastaavia asioida, niistä valikoidaan jatkotoimiin mahdollisimman edustavat tapaukset. Tämän vuoksi viitataan asetuksen (ETY) N:o 99/63 6 artiklaan ja vahvistan Teille, että näistä syistä valitustanne ei tässä vaiheessa voida yksittäisenä asiana ottaa käsiteltäväksi.

Sen lisäksi huomautan, että asetus N:o 123/85 on suoraan sovellettavaa oikeutta kansallisissa tuomioistuimissa; siten asiakkaanne voi nostaa tällaisessa tuomioistuimessa kanteen asiassaan ja samalla esittää kysymyksen kyseisen asetuksen sovellettavuudesta sopimukseensa.

Voitte antaa oman vastineenne tähän kirjeeseen. Mikäli haluatte sellaisen antaa, määräaika sen toimittamiseen minulle on kaksi kuukautta.”

- 9 Kantaja toimitti 20.6.1994 komissiolle vastineensa komission 13.6.1994 päivätyyn kirjeeseen.

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

- 10 Kantaja nosti 5.5.1994 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaimoon toimittamallaan hakemuksella nyt käsiteltävänä olevan kanteen.
- 11 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu kolmas jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.

- 12 Asianosaisia kuultiin suullisten lausumien ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamiensa vastausten osalta 7.3.1995 pidetyssä julkisessa käsittelyssä.
- 13 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- toteaa perustamissopimuksen 175 artiklan nojalla, että komissio on laiminlyönyt päätöksen tekemisen kantajaa koskevassa asiassa;
 - toissijaisesti kumooa komission 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivätyt kirjeet olettaen, että niissä katsotaan ilmaistun päätös siitä, että kantajan valitusta ei oteta tutkintaan;
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 14 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- jättää kanteen tutkimatta EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla;
 - hylkää kanteen aiheettomana 175 artiklan nojalla tai toissijaisesti sillä perusteella, että kanteella alun perin ollut kohde on rauennut asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuvan kirjeen lähettämisen jälkeen;
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä oikeusasteessa.

Ensisijaiset, perustamissopimuksen 175 artiklaan perustuvat vaatimukset

Vaatimusten sisältö

Asianosaisten esittämät perustelut

- 15 Komissio viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa GEMA vastaan komissio antamaan tuomioon (asia 125/78, tuomio 18.10.1979, Kok. 1979, s. 3173, 21 kohta) sekä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Asia Motor France ym. vastaan komissio antamaan tuomioon (asia T-28/90, tuomio 18.9.1992, Kok. 1992, s. II-2285, 35 ja 36 kohta, jäljempänä Asia Motor I) ja arvioi, että asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuvan 13.6.1994 päivätyn kirjeen lähettämällä on tehty perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitettu kannan määrittely. Komission mukaan tuomioistuimella ei siten ole enää aihetta lausunnon antamiseen asiasta.
- 16 Komissio lisää, että asian kannalta ei ole merkityksellistä, että kyseinen kirje ei ole sellainen päätös, jonka perusteella voitaisiin nostaa kumoamiskanne, koska yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että laiminlyöntinä ei ole pidettävä ainoastaan pidättäytymistä sellaisen päätöksen antamisesta, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ja jonka perusteella siten voidaan nostaa kumoamiskanne, vaan laiminlyöntinä on myös pidettävä pidättäytymistä sellaisen päätöksen antamisesta, jolla ei ole oikeudellisia vaikutuksia, jos tämä pidättäytyminen itsessään luo oikeudellisia vaikutuksia, ja varsinkin silloin jos kyseinen toimi on välttämätön ennakkotoimi sellaiselle menettelylle, joka pakostakin päättyy oikeudelliseen toimenpiteeseen, johon puolestaan voi hakea muutosta perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettulla tavalla (asia 377/87, parlamentti v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 12.7.1988, Kok. 1988, s. 4017 ja asia 302/87, parlamentti v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 27.9.1988, Kok. 1988, s. 5615). Komissio toteaa, että tällainen oikeuskäytäntö ei johda valituksen tekijöiden oikeussuojan aukollisuuteen, koska jos komissio ei tee lopullista valituksen hylkäävää päätöstä asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisen kirjeen jälkeen, valituksen tekijä voi nostaa uuden laiminlyöntikanteen lopullisen päätöksen saamiseksi.

- 17 Suullisessa käsittelyssä komissio vetosi siihen, että kantaja ei ole voinut erehtyä 13.6.1994 päivätyn kirjeen täsmällisestä merkityksestä sen takia, että asetuksen N:o 99/63 6 artiklassa, joka on tämän kirjeen oikeudellinen perusta, säädetään nimenomaisesti, että komission on ilmoitettava hakijoille perustelunsa, jos se katsoo, että ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen.
- 18 Kantaja vastaa tähän, että 13.6.1994 päivätty kirje ei voi olla kannan määrittely ottaen huomioon, että siinä viitataan nimenomaisesti asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan ja ottaen huomion kirjeessä käytetyt ilmaisut. Tässä suhteessa kantaja vetoaa siihen, että on ristiriitaista samanaikaisesti väittää toisaalta, että komission kirje 29.10.1992, jossa täsmennetään, että ”tämän kirjeen esittämisestä alkavan viikon määräajan päättyessä asia siirretään arkistoon” olisi ainoastaan tavanomainen odottamista ilmaiseva vastaus, ja toisaalta, että 13.6.1994 päivätty kirje, joka ei sisällä yhtään valituksen hylkäystä koskevaa nimenomaista selitystä, olisi kannan määrittely. Kantaja lisää, että täsmentäessään 13.6.1994 päivätystä kirjeessään, että valitusta ”ei tässä vaiheessa voida yksittäisenä asiana ottaa käsiteltäväksi”, komissio on halunnut ajallisesti rajoittaa tämän kirjeen merkityksen ja on siten antanut kirjeelle väliaikaisen sisällön.
- 19 Kantaja vetoaa vielä siihen, että valituksen mahdollisen hylkäämisen perusteeksi 13.6.1994 päivätystä kirjeessä vedotaan ainoastaan yhteen vakiosanontaan eli yhteisön intressiin asiassa ja taloudelliseen harkintaan, joten kirje ei siten ole riittävästi perusteltu. Tämän vuoksi tätä kirjettä ei voida pitää kannan määrittelynä kilpailunrajoituksesta tehtyyn valitukseen.
- 20 Kantaja katsoo lisäksi, että 13.6.1994 päivätty kirje ei ole oikaissut laiminlyöntiä, koska kantajalle 29.10.1992 eli ainoastaan kahden kuukauden kuluttua valituksen jättämisestä osoitetussa komission yksikön kirjeessä annettiin ymmärtää, että kirjeen laatijoilla oli aikomus siirtää valitus arkistoon, mistä on pääteltävissä, että valitus ei sittemmin ole ollut komission huolellisessa tutkinnassa (asia T-24/90, Automec v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18.9.1992,

Kok. 1992, s. II-2223, jäljempänä Automec II ja asia T-7/92, Asia Motor France ym. v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 29.6.1993, Kok. 1993, jäljempänä Asia Motor II). Sen lisäksi yhdistäessään kantajan valituksen epävirallisella tavalla toiseen asiaan, komissio olisi perusteluitta hylännyt tai lykännyt epämääräiseen tulevaisuuteen erityisesti Volvo Francea koskevien väiteperusteiden erittelyn poistaen näin kantajalta sen oikeussuojan, joka sille kuuluu perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla.

- 21 Kantaja lisää, että sen hyväksyminen, että 13.6.1994 päivätty kirje olisi oikaissut laiminlyönnin, mahdollistaisi komission irrottautua jokaisesta asiasta, joka koskee kilpailun vastaisen menettelyn oikeudellista valvontaa. Kantaja katsoo, että komission vastausten epämääräisyys osoittaa sillä olevan nimenomainen tarkoitus poistaa mahdollisuus hakea oikeussuojaa. PO IV:n pyrkimyksenä on toisaalta suojautua kumoamiskanteilta luokittelemalla 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivätty kirjeet yksinkertaisiksi ”odottamista ilmaiseviksi vastauksiksi” ja toisaalta suojautua laiminlyöntikanteilta toteamalla, että 13.6.1994 päivätty kirje on varsinainen kannan määrittely. Kantajan mukaan tällainen toiminta osoittaa komission yksiköiden käyttäneen väärin harkintavaltaansa ja rikkoneen EY:n perustamissopimuksen henkeä; jo näillä perusteilla kantajan nostama laiminlyöntikanne olisi hyväksyttävä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa olevan selvää ja kiistatonta, että kannetta nostettaessa laiminlyöntiä koskevat vaatimukset olivat senkalaiset, että ne voitiin ottaa tutkittavaksi. On kuitenkin selvitettävä, onko komission tuomioistuinkäsittelyn aikana tekemä kannan määrittely jo poistanut vaatimuksilta niillä alun perin olleen kohteen.
- 23 Tämän osalta on ensiksikin huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, jollei kanteen sisältö kuulu komission yksinomaiseen toimivaltaan, asetuksen N:o 17/3 artikla ei anna kyseisen artiklan perusteella hakemuksen tehneelle oikeutta saada komission EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan tarkoittamaa päätöstä sen suhteen, onko kyse perustamissopimuksen 85 ja/tai 86 artiklan rikko-

misesta (edellä mainitussa asiassa GEMA v. komissio annetun tuomion 17 kohta ja edellä mainitussa asiassa Automec II annetun tuomion 75 ja 76 kohta sekä asia T-16/91, Rendo ym. v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18.11.1992, Kok. 1992, s. II-2417, 98 kohta). Tämä ei myöskään estä sitä, että kantajan valitus ratkaistaan komission päätöksellä, jonka perusteella voidaan nostaa kumoamiskanne niiden yleisten periaatteiden mukaan, jotka koskevat tehokasta muutoksenhakua (ks. erityisesti asia 224/84, Johnston, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.5.1986, Kok. 1986, s. 1651, 18 kohta ja asia C-249/88, komissio v. Belgia, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 19.3.1991, Kok. 1991, s. I-1275, 25 kohta).

- 24 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa Automec vastaan komissio (asia T-64/89, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367, 45—47 kohta, jäljempänä Automec I) antamassaan tuomiossa todennut, asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 99/63 6 artiklan säätelemään menettelyyn sisältyy kolme perättäistä vaihetta. Ensimmäisen vaiheen aikana, joka seuraa valituksen jättämistä, komissio tutkii valituksen määrittääkseen sitä koskevat jatkotoimet. Tähän vaiheeseen sisältyy komission ja valituksen tekijän välillä tapahtuva epävirallinen mielipiteiden vaihto, jonka tarkoituksena on paitsi täsmentää ne tosiseikat ja oikeudelliset perusteet, joista kanteessa on kysymys, myös antaa kantajalle mahdollisuus kehittää perusteluitaan ja väitteitään, mahdollisesti myös vastauksena komission ilmaisemaan alustavaan suhtautumiseen asiassa. Tätä vaihetta seuraavassa toisessa vaiheessa valituksen tekijälle lähetetään, jos tilanne on kyseisenkaltainen, asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuva tiedonanto, jossa komissio ilmoittaa kantajalle ne perusteet, joiden vuoksi se katsoo, että sillä ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen, ja asettaa määräajan, jonka kuluessa valituksen tekijä voi antaa mahdollisen vastineensa. Menettelyn kolmannen vaiheen muodostaa valituksen lopullinen hylkääminen. Tällainen hylkäävä päätös on perustamissopimuksen 189 artiklassa tarkoitettu päätös, jonka perusteella voidaan nostaa kumoamiskanne (asia 210/81, Demo-Studio Schmidt v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.10.1983, Kok. 1983, s. 3045; asia 298/83, CICCE v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 28.3.1985, Kok. 1985, s. 1105; asiat 142/84 ja 156/84, BAT ja Reynolds v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.11.1987, Kok. 1987, s. 4487; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Automec I antaman tuomion 47 kohta ja asia T-37/92, BEUC ja NCC v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. II-285, 30 kohta).

- 25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että asiakirjoista ei ilmene, että ratkaisun antamispäivänä komissio olisi tehnyt perustamissopimuksen 189 artiklassa

tarkoitettun päätöksen vastauksena kantajan valitukseen. Tämä toteamus ei kuitenkaan yksin anna riittävää aihetta sen vahvistamiseen, että vastaajana oleva toimielin olisi syyllistynyt laiminlyöntiin; tietyissä tilanteissa päätös, jonka perusteella ei sinänsä ole mahdollista nostaa kumoamiskannetta, voi kuitenkin olla sellainen kannan määrittely, jonka jälkeen laiminlyönti on oikaistu; tällaisesta tilanteesta on kysymys, jos kyseinen päätös on välttämätön ennakkotoimi sellaiselle menettelylle, joka pakostakin päättyy oikeudelliseen päätökseen, jonka perusteella on mahdollista nostaa kumoamiskanne perustamissopimuksen 173 artiklassa määrätyn edellytyksin (edellä mainitussa asiassa parlamentti v. neuvosto 12.7.1988 annetun tuomion 7 ja 10 kohta ja edellä mainitussa asiassa parlamentti v. neuvosto 27.9.1988 annetun tuomion 16 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on siten selvitettävä, onko tässä tapauksessa komission antama päätös, vaikka sen perusteella ei voikaan nostaa kumoamiskannetta, kuitenkin sellainen päätös, joka on oikaissut laiminlyönnin.

- 26 Tässä suhteessa on tärkeää huomata, että yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa GEMA vastaan komissio 18.10.1979 antamansa tuomion 21 kohdassa katsonut, että komission valituksen tekijälle asetuksen N:o 99/63 6 artiklan perusteella lähettämä kirje on perustamissopimuksen 175 artiklan tarkoittama kannan määrittely, vaikka sen perusteella ei voikaan nostaa kumoamiskannetta (edellä mainitussa asiassa BEUC ja NCC v. komissio annetun tuomion 30 kohta). On siten virheellistä kantajan tavoin väittää, että 13.6.1994 päivätty kirje ei missään tapauksessa voi olla perustamissopimuksen 175 artiklassa tarkoitettu kannan määrittely valitukseen, koska siinä nimenomaisesti viitataan asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan.
- 27 Luonnehdittaessa 13.6.1994 päivättyä kirjettä on aluksi huomattava, että asetuksen N:o 99/63 6 artiklassa säädetään, että ”jos komissio saatuaan ... (valituksen) katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua hakemukseen, sen on ilmoitettava (valituksen tekijöille) perustelunsa ja asetettava määräaika, jonka kuluessa ne voivat antaa mahdollisen vastineensa kirjallisesti”.
- 28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että 13.6.1994 päivätty kirje, jonka otsakkeessa nimenomaisesti viitataan asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan, täyttää kaikki tässä artiklassa säädetty muodolliset vaatimukset. Kirjeessä ilmoitetaan kantajalle sen valituksessa 11.12.1992 esittämien väitteiden toteamisen jälkeen valituk-

sen hylkäämiseen johtaneet perustelut eli (i) että komission tutkinnassa on tapaus, jossa kyse on useista laadultaan samanlaisista sopimuslausekkeista ja menettelyta-voista, joihin valituksessakin vedotaan, (ii) että silloin kun komission käsittelyyn saatetaan useita toisiaan vastaavia asioida, yhteisön intressissä on valikoida niistä jatkotoimiin mahdollisimman edustavat tapaukset ja (iii) että ETY:n perustamisso-pimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annettu komission asetus (ETY) N:o 123/85 (EYVL 1985 L 15, s. 16) on suo-raan sovellettavaa oikeutta kansallisissa tuomioistuimissa; sen lisäksi 13.6.1994 päi-vätyssä tiedonannossa asetetaan kantajalle kahden kuukauden määräaika, jonka kuluessa kantaja voi antaa mahdollisen kirjallisen vastineensa. On huomattava lisäksi, että samassa kirjeessä PO IV:n pääjohtaja viittaa toisenkin kerran nimen-omaisesti asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan.

- 29 Vaikka, kuten kantaja aiheellisesti huomauttaa, 13.6.1994 päivätyssä kirjeessä ei nimenomaisesti ilmoiteta valituksen hylkäämisestä, hylkääminen kuitenkin ilmenee (kirjeen) kahdesta viittauksesta asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan, tämän säännöksen muotovaatimusten noudattamisesta, kirjeen sisällöstä ja sen kirjoittamisyhteydestä, joten komissio katsoo, että sillä olevien tietojen perusteella ei ole riittävää aihetta suostua sen käsittelyyn saatettuun valitukseen.
- 30 Täten on katsottava, että komission 13.6.1994 päivätty kirje on asetuksen N:o 99/63 6 artiklan perusteella annettu tiedonanto.
- 31 Kirjeen maininta siitä, että valitusta ei ”tässä vaiheessa” voida yksittäisenä asiana ottaa käsiteltäväksi, ei ole sellainen, joka saattaisi kyseenalaiseksi tämän luonneh-dinnan. On huomattava, että 6 artiklaan perustuvassa kirjeessä ei lopullisesti mää-ritellä komission kantaa (ks. erityisesti asia C-39/93 P, SFEI ym. v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 16.6.1994, Kok. 1994, s. I-2681, 28 kohta ja

edellä mainitussa asiassa Automec I annetun tuomion 46 kohta). Siten ilmaisun ”tässä vaiheessa” käyttö 13.6.1994 päivätyssä kirjeessä vahvistaa ainoastaan sen, että kyse on siitä kannasta, joka komission yksiköllä on kirjettä laadittaessa siitä huolimatta, että tämä toimenpide ei ole valituksen lopullisesti hylkäävä päätös.

- 32 Siten osoittaessaan valituksen tekijälle asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuvan 13.6.1994 päivätyn tiedonannon komission on katsottava määritelleen kantansa valitukseen perustamissopimuksen 175 artiklan toisen kohdan tarkoittamalla tavalla (edellä mainitussa asiassa GEMA v. komissio annettu tuomio).
- 33 Jos otaksuttaisiin kantajan väittämällä tavalla, että 13.6.1994 päivättyä kirjettä ei ole riittävästi perusteltu ja että se on laadittu epäasianmukaisen menettelyn päätteeksi, niin vaikka tällaisilla väitteillä voi mahdollisesti olla merkitystä perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla ajettavassa kanteessa, nämä väitteet eivät kuitenkaan vaikuta asiaan selvitettyä sitä, onko komissio määritellyt kantansa perustamissopimuksen 175 artiklan tarkoittamalla tavalla.
- 34 Kantajan väitteeseen — että sen hyväksyminen, että 13.6.1994 päivätty kirje olisi oikaissut laiminlyönnin, mahdollistaisi komission irrottautua jokaisesta asiasta, joka koskee kilpailun vastaisen menettelyn valvontaa — on vastattava korostamalla, että kantajalla, joka antoi vastineensa asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuvaan tiedonantoon 13.6.1994 päivätyssä kirjeessä vastineen antamista varten asetetussa määräajassa, on tämän jälkeen oikeus saada komissiolta päätös, jossa komissio määrittelee lopullisen kantansa valitukseen. Tästä päätöksestä kantaja voi, jos pitää sitä aiheellisenä, nostaa kumoamiskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (ks. tämän osalta tuomari Edwardin ratkaisuehdotus hänen toimiessaan julkisasiamiehenä edellä mainitussa asiassa Automec II, Kok. 1992, s. II-2226, 22 ja 23 kohta).

- 35 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että komission laiminlyöntikanteen nostamisen jälkeen 13.6.1994 päivätyn kirjeen toimittamisen johdosta laiminlyöntikanteella alun perin ollut kohde on rauennut. Siten siitä ei ole enää aihetta tuomita ja lausunnon antaminen siten raukeaa (ks. edellä mainitussa asiassa Asia Motor I annettu tuomio).
- 36 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole hyväksynyt kanteessa esitettyä, perustamissopimuksen 175 artiklaan perustuvaa ensisijaista vaatimusta, on syytä tuomita perustamissopimuksen 173 artiklaan perustuvasta toissijaisesta vaatimuksesta, joka koskee komission kantajalle osoittamien 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjen kirjeiden kumoamista.

Toissijaiset, kumoamista koskevat vaatimukset

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten esittämät perustelut

- 37 Kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Metro vastaan komissio antamaan tuomioon (asia 26/76, tuomio 25.10.1977, Kok. 1977, s. 1875) ja katsoo, että sen vaatimukset, jotka koskevat 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjen kirjeiden kumoamista, voidaan ottaa tutkittavaksi. Kantajan mukaan näillä komission kirjeillä tosiasiassa hylätään kantajan tekemä valitus. Kantaja lisää, että näin olisi, vaikka 13.6.1994 päivätyn kirjeen olisi katsottava oikaisseen laiminlyönnin, koska kumoamisvaatimuksen kohteena olevilla kirjeillä on samat oikeusvaikutukset kuin 13.6.1994 päivätyllä kirjeellä.

38

Komissio katsoo, että 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjä kirjeitä vastaan nostettua kumoamiskannetta ei ilmeisestikään voi ottaa tutkittavaksi, koska näitä kirjeitä ei missään tapauksessa voi luonnehtia päätöksiksi. Komissio lisää, että vaikka näitä kirjeitä pidettäisiin päätöksinä, kanne olisi silloinkin jätettävä tutkimatta liian myöhään nostettuna.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

39

On ensinnäkin huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettuina säädöksinä ja päätöksinä, joiden perusteella on mahdollista nostaa kumoamiskanne, on pidettävä toimenpiteitä, jotka luovat kantajan etuihin vaikuttavia oikeudellisia velvoitteita muuttaen selvästi hänen oikeudellista asemaansa (asia 60/81, IBM v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, 9 kohta; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Automec I antaman tuomion 42 kohta ja asia T-3/93, Air France v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. II-121, 43 kohta). Siten jos kyse on säädöksestä tai päätöksestä, joka laaditaan useammassa vaiheessa, erityisesti sisäisessä menettelyssä, ei periaatteessa päätöksenä, jonka perusteella on mahdollista nostaa kumoamiskanne, voida pitää kuin sellaisia toimenpiteitä, jotka vahvistavat lopullisesti toimielimen kannan tässä menettelyssä, pois lukien väliaikaiset toimenpiteet, joiden tavoitteena on valmistella lopullista päätöstä (edellä mainitussa asiassa IBM v. komissio annettu tuomio ja edellä mainitussa asiassa BEUC ja NCC v. komissio annetun tuomion 27 kohta).

40

Tässä tapauksessa on huomattava, että 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjä kirjeitä on pidettävä tavanomaisina odottamista ilmaisevina kirjeinä, jotka kuuluvat asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 99/63 6 artiklan säätelemän menettelyn kolmanteen vaiheeseen siten kuin edellä selvitettiin. Tällaisia kirjeitä ei voida siten pitää päätöksinä, jotka loisivat kantajan etuihin vaikuttavia oikeudellisia velvoitteita, vaan valmistavina toimenpiteinä, joihin sellaisenaan ei voi hakea muutosta (ks. erityisesti edellä mainitussa asiassa Automec I annetun tuomion 45 kohta).

- 41 On vielä lisättävä, että tämä päätelmä ei joudu kyseenalaiseksi siinä oletetussa tilanteessa, että kantajan väittämällä tavalla 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjä kirjeitä olisi pidettävä asetuksen N:o 99/63 6 artiklaan perustuvina tiedonantoina, koska tähän säännökseen perustuvan tiedonannon osalta ei voi nostaa kumoamiskannetta (edellä mainitussa asiassa *Automec I* annetun tuomion 46 kohta ja edellä mainitussa asiassa *BEUC ja NCC v. komissio* annetun tuomion 30 kohta).
- 42 Tästä johtuu, että kumoamista koskevat vaatimukset on jätettävä tutkimatta.
- 43 Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että siltä osin kuin kantajan vaatimukset perustuvat perustamissopimuksen 175 artiklaan, niistä ei tuomita ja lausunnon antaminen niistä raukeaa, ja että siltä osin kuin kanteessa vaaditaan komission 21.1.1993 ja 4.2.1994 päivättyjen kirjeiden kumoamista, vaatimukset jätetään tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että työjärjestyksensä 87 artiklan 6 kohdan mukaan se määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan, jos asiassa ei anneta tuomiota, ja että työjärjestyksensä 87 artiklan 3 kohdan mukaan se voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi tai määrätä, että asianosaiset vastaavat itse omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen muutoin on erityisiä syitä.

- 45 Tämän asian osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio ei ole perustamissopimuksen 175 artiklassa asetetussa määräajassa ryhtynyt asianmukaisiin toimiin kantajan sille 24.1.1994 osoittamasta vaatimuksesta huolimatta, vaikka komissio oli tietoinen valituksen aiheesta joulukuusta 1992 alkaen. Sen lisäksi komissio ilmoitti kantajalle asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisen kantansa valitukseen vasta 13.6.1994 eli nyt käsiteltävänä olevan kanteen nostamisen jälkeen. Samaten komission toiminnan vuoksi kantaja on katsonut aiheelliseksi pyytää toissijaisesti valituksenalaisen päätöksen kumoamista.
- 46 Siten edellä esitetyn perusteella on katsottava, että komission on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä lisäksi korvattava kantajan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Lausunnon antaminen kanteessa esitetyistä vaatimuksista, siltä osin kuin ne perustuvat perustamissopimuksen 175 artiklaan, raukeaa.
- 2) Muut kanteessa esitetyt vaatimukset jätetään tutkimatta.
- 3) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Biancarelli

Schintgen

Briët

Bellamy

Azizi

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä kesäkuuta 1995.

Kirjaaja

Kolmannen jaoston puheenjohtaja

H. Jung

J. Biancarelli